

Saksnummer	Utvalg/komite	Dato
124/2018	Fylkesrådet	10.04.2018
072/2018	Fylkestinget	16.04.2018
	Komite for plan og økonomi	16.04.2018

Høring - Rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene

Sammendrag

Nordland fylkeskommune er i hovedsak enig i de prinsipper og vurderinger som ekspertutvalget har lagt til grunn i sin rapport for overføring av oppgaver. De oppgavene som anbefales overført vil styrke fylkeskommunens mulighet til å lykkes som regional samfunnsutvikler. Forslaget vil desentralisere makt, tydeliggjøre politisk ansvar og utvikle fylkesdemokratiet.

Fylkeskommunen ber om en samlet behandling av saken i Stortinget, slik at det ikke blir en stykkevis og delt behandling av reformen, men at de ulike oppgavene ses i sammenheng.

Nordland fylkeskommune forutsetter at det legges opp til en prosess som sikrer fullfinansiering av de oppgavene som overføres. Det må også sikres at fylkeskommunen har kompetanse til å påta seg de nye oppgavene fra 2020.

Fylkeskommunen vil understreke at det er flere områder der det er nødvendig å gjøre endringer i forhold til ekspertutvalgets forslag. Dette gjelder følgende:

- Kulturinstitusjoner og museer som har en «nasjonal funksjon» skal fortsatt finansieres av staten. Et system der institusjoner plasseres i forhold til sin funksjon (nasjonal, regional eller lokal), og som er uavhengig av lokalisering vil være forutsigbart og innebære en likebehandling.
- Fylkeskommunene har utviklet, driftet og forvaltet Den kulturelle skolesekken (DKS) på en god måte. Spillemidler til DKS og Kulturtankens ressurser og oppgaver i tilknytning til forvaltning og utvikling av DKS bør overføres fylkeskommune.
  - Nærhet til beslutningene må også gjelde i nordområdepolitikken. Fylkene i nord må derfor få tilført nordområdemidler som sikrer at virkemiddelbruken kan tilpasses våre regionale utfordringer.
  - Nordland fylkesting ber om at staten i fordeling av spillemidler og andre statlige tilskudd, vektlegger geografiske forskjeller og bosetningsstruktur, slik at midlene sikrer en samfunnsnyttig utvikling i distriktene.
  - Nordland fylkesting ber om at fergesambandet Bodø-Moskenes overføres fylkeskommunen.

- Nordland fylkesting viser til FT-sak 004/2018, hvor fylkestinget ber Stortinget beholde fiskerihavnene i statlig regi med Kystverket som forvalter av ansvaret for planlegging, utbygging, drift og vedlikehold.
- Nordland fylkesting ber om at det sammen med overføring av næringsrettede FoU-midler, overføres FoU-infrastrukturmidler for å sette universitetene i stand til å gjennomføre regionale næringsrettede FoU-oppdrag.
- Nordland fylkesting vil be om en nærmere redegjørelse for hvordan overtakelse av Sivas eiendomsselskap Siva Eiendom Holding kan gjennomføres samtidig som fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler ivaretas på en best mulig måte.
- Nordland fylkesting vil be om at fylkeskommunen får et større samlet forvaltningsansvar innen havbruk.
- Nordland fylkesting ber om at veilederansvaret for skoleutvikling i grunnopplæringen overføres fra Fylkesmannen og til Fylkeskommunene
- Nordland fylkesting ber om at alle førstelinjeoppgaver og alle tilskuddordninger innen kulturminnefeltet overføres fylkeskommunen.
- Nordland fylkesting viser til uttalelse til «Forslag til endringer i naturmangfoldloven og vannforskriften» (FT-sak 188/2017) og anmoder igjen om at de foreslåtte endringene i arbeidet avventes og tas med i Stortingets helhetlige vurdering av regionreformen.
- Nordland fylkesting understreker fylkeskommunenes viktige ansvar for internasjonalisering, og ønsker en videre utredning av ytterligere oppgaver og ansvar til fylkeskommunene på dette feltet.
- Nordland fylkesting mener spørsmålet om organiseringen av sykehusene bør vurderes på nytt, der en fylkeskommunal modell inkluderes i utredningen.
- Nordland fylkesting ber om at det utredes om det samlede ansvaret for barnevernet bør plasseres hos fylkeskommunene.
- Nordland fylkesting ber om at det blir utredet en overføring av regionalt koordineringsansvar for brann- og ulykkesberedskap.
- Nordland fylkesting mener at det bør utredes om oppgavene som tilligger NAV innen arbeidsmarkedstiltak skal overføres til fylkeskommunene.
- Nordland fylkesting ber om at det utredes nærmere hvordan man kan formalisere forholdet mellom regionene og de høyere utdanningsinstitusjonene i Norge.
- Nordland fylkesting ber om at det vurderes om prinsippene knyttet til skatteinntektene til kommunene og fylkeskommunene bør endres. Spesielt mener fylkestinget at endringer innen arealbeskatning, herunder energiutbygging, havbruk og mineralutvinning bør utredes nærmere.
- Nordland fylkesting ber om at regionale filmsentre og -fond styrkes, og at statlige midler til film som forvaltes av Norsk filminstitutt, fordeles til regionene.
- Nordland fylkesting ber om å få overført myndighet til å gi tillatelser til uttak av mineraler, metaller, sand, grus og pukk.
- Nordland fylkesting foreslår at det utredes overføring av ytterligere oppgaver i tilfeller hvor oppgavene a) er tett knyttet til oppgaver som allerede er foreslått overført, b) er tett knyttet til oppgaver fylkeskommunene allerede har, og c) ellers er i henhold til de prinsipper ekspertutvalget har lagt til grunn.

Bakgrunn

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) fikk den 1. februar i år overlevert rapporten fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene. KMD har sendt rapporten

«Regionreformen. Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene» på høring.

Høringsfrist er onsdag 9. mai 2018.

Departementet skriver at utvalgets mandat var å vurdere oppgaver hos staten som kan overføres til fylkeskommunalt nivå. Forslagene skal kunne styrke fylkeskommunenes samfunnsutviklerrolle, gi en mer brukervennlig forvaltning, en bedre offentlig ressursbruk, og bedre tjenester for innbyggere og næringsliv.

Etter at regjeringen har mottatt høringsinnspillene, vil departementene vurdere forslagene i rapporten. Departementet skriver at eventuelle forslag som krever lov- eller forskriftsendringer, vil bli sendt på høring på ordinær måte, slik at høringsinstansene får anledning til å uttale seg om regjeringens forslag. Forslag til lovendringer fremmes deretter for Stortinget. Eventuelle forslag fra regjeringen som kun krever budsjettendringer, vil bli fremmet for Stortinget i forbindelse med den ordinære budsjettprosessen.

Utvalget må berømmes for en klar struktur og logikk i sine vurderinger. De har stilt opp tre spørsmål som på en klar og etterprøvbar måte besvares for hver av oppgavene:

1. *Hvilket politisk-administrativt nivå som vil løse oppgaven mest hensiktsmessig?*
2. *Er et politisk handlingsrom knyttet til oppgaveområdet?*
3. *Kan oppgaven best løses i et sektorperspektiv eller krever den koordinering med andre politikk-/fagområder?*

I vurdering av hvor de enkelte oppgavene hører hjemme har utvalget nedfelt 5 ulike prinsipper:

1. *Oppgaver bør legges så nært innbyggerne som mulig, men på et så høyt nivå som nødvendig for å sikre en kostnadseffektiv oppgaveløsning.*
2. *Det myndighetsorgan som er tillagt ansvar og beslutningskompetanse for en oppgave, skal også ha fagmiljøet tilknyttet oppgaven og ansvaret for å finansiere utgiftene til oppgaveløsningen.*
3. *Oppgaver som krever utøvelse av politisk skjønn og vurdering bør legges til folkevalgte organer.*
4. *Oppgaver som krever stor grad av koordinering/samordning, og/eller oppgaver som har store kontaktflater med hverandre, bør legges til samme forvaltningsorgan.*
5. *Oppgaver som av ulike årsaker ikke skal la seg påvirke av lokalpolitiske forhold, bør være et statlig ansvar. Staten bør ha ansvaret for oppgaver som forutsetter et nasjonalt helhetsgrep for god oppgaveløsning.*

Som politisk organ skal fylkeskommunen utforme en helhetlig politikk for et geografisk område. Dette innebærer blant annet å tilpasse og samordne nasjonal sektorpolitikk til regionale utfordringer. Det som framfor noe karakteriserer den regionale samfunnsutviklerrollen, til forskjell fra den lokale og nasjonale, er at den har en viktig bindeleddfunksjon i flernivåsystemet mellom staten og kommunenivået, som fortolker og som budbringer.

I fylkeskommunene skjer mye av politikktutformingen og oppgaveløsningen gjennom samhandling og samarbeid med kommunene, regional stat, kompetanseinstitusjoner og frivillige og private aktører. Fylkeskommunene deltar i, eller leder, et bredt spekter av regionale partnerskap, nettverk og

samarbeidskonstellasjoner. De regionale partnerskapene står sentralt i regionale planprosesser og i oppfølging av regionale planer og strategier.

Utvalget konkluderer med at dagens fylkeskommune har viktige funksjoner og roller i vårt flernivåsystem.

Utvalget mener at deres forslag bygger opp under de oppgaver og roller fylkeskommunene har som tjenesteyter, samfunnsutvikler, planmyndighet og som bindeledd i forvaltningen. Utvalget vil styrke den politiske helhetstenkningen gjennom å styrke fylkeskommunen som mobiliserende, samordnende og retningsgivende nivå.

Dette er i tråd med regjeringen som vektlegger tre hoveddimensjoner ved fylkeskommunens samfunnsutviklerrolle:

- 1. Gi strategisk retning til samfunnsutvikling**
  - Avdekke og skape konsensus om regionens utfordringer
  - Etablere felles mål
  - Prioritere og velge strategisk retning for utviklingen
  - Forankre hos alle relevante aktører
  - Bruke samfunns- og arealplanlegging som verktøy
- 2. Mobilisere ulike aktører med ressurser**
  - Mobilisere aktører med ressurser – privat sektor, kulturliv og lokalsamfunn
  - Etablere mobiliserende (plan)prosesser
  - Stimulere til samarbeid, etablere arenaer og møteplasser
  - Fungere som nettverksnode, fasilitere og lede samarbeid/arenaer
  - Ha insentivordninger som stimulerer til samarbeid
- 3. Samordne offentlig innsats og virkemiddelbruk**
  - Samordne og forplikte ulike sektormyndigheter
  - Samordne egne sektorer og planer
  - Benytte regional plan til å gi retning for og samordne offentlige aktører
  - Fungere som bindeledd mellom forvaltningsnivåer
  - Veilede

Ekspertutvalget peker spesielt på tre store politikkfelt som de mener er viktig for at regionene skal ha oppgaver og handlingsrom til å bygge opp en sterk og tydelig regional politikk. Utvalget mener at politikken og prioriteringene innen disse feltene er avgjørende for samfunnsutviklingen og krever tilpasning til regional kontekst og forutsetninger. Dette er knyttet til:

- arealbruk, naturverdier, miljø/klima og samferdsel,
- virkemidler for næringsutvikling og kompetanse, og
- virkemidler og tjenesteoppgaver som er viktige for folks helse, trivsel og levekår.

På rapportens side 10-12 er forslagene til utvalget oppsummert.

Problemstilling

Om de foreslåtte oppgaveoverføring fra stat til fylkeskommunen blir vedtatt, vil det ha store konsekvenser for Nordland fylkeskommune. Generelt har fylkeskommunen kompetansen på de fleste områdene som kreves i dag, men ikke nok kapasitet. Oppgaveoverføringen vil styrke

fylkeskommunens rolle som samfunnsaktør og regional utviklingsaktør.

Utvalgets forslag innebærer at fylkeskommunen får forvaltningsansvar for relevante tilskudds- og prosjektmidler innenfor de oppgaveområdene som foreslås overført, og som i dag er lagt til departementer, direktorater og fylkesmannen.

Utvalgets forslag medfører nedleggelse av fem statlige institusjoner: IMDi, Kompetanse Norge, Statped, Distriktssenteret og Siva. I tillegg medfører det nedleggelse av Bufetat. Flere av oppgavene til departementer og direktorater som oppdragsgiver, fagorgan og/eller forvalter reduseres vesentlig.

Utvalget støtter også regjeringens forslag til tiltak for å styrke regional planlegging som virke-middel.

Samlet utgjør midlene i tilskuddsordningene og virkemidlene som foreslås overført om lag 15 mrd. kroner. Av disse er de fire største områdene:

- Kultur: om 4,5 mrd. kroner
- Næring, innovasjon og forskning: om lag 3,5 mrd. kroner
- Samferdsel: om lag 2,5 mrd. kroner
- Integrering: om lag 2 mrd. kroner

Om lag 4760 årsverk blir direkte berørt av forslagene hvis de blir iverksatt.

Oppgaver

De fleste forslagene til ekspertutvalget er i tråd med prinsippene de har lagt til grunn for sitt arbeid. Dette betyr at en overføring av disse vil styrke fylkeskommunen som tjenesteyter, samfunnsutvikler, planmyndighet og som bindeledd i forvaltningen. Utvalget foreslår en omfattende flytting av oppgaver fra staten til regionene. Figur 1 illustrerer de fem områdene utvalget har diskutert hvor det foreslås overføring av oppgaver og ansvar. Figuren viser også «regional planlegging», som utvalget mener er viktig å styrke som virkemiddel for en ønsket regional samfunnsutvikling.

Figur 1: Fylkeskommunens oppgaver og ansvar i lys av utvalgets forslag.

Utvalget mener regionreformen legger grunnlag også for ytterligere utredning av endringer:

- Det bør utredes overføring av barnevernsoppgavene som i dag ligger til kommunene, til fylkeskommunen.
- Det bør utredes overføring av ansvar for tilskuddsordningene innenfor arbeidsmarkedsopplæringen og bedriftsintern opplæring som i dag ligger til NAV, til fylkeskommunene.
- Staten bør kartlegge dagens tilsyns- og klagehemler overfor fylkeskommunen med sikte på en reduksjon av antall hjemler og sterkere ansvarliggjøring av fylkeskommunen.
- Spørsmålet om organiseringen av sykehusene bør vurderes på nytt, der en fylkeskommunal modell inkluderes i utredningen.

Vurderinger

Fylkesrådet er i hovedsak enig i de prinsipper og vurderinger som ekspertutvalget har lagt til grunn i sin rapport for overføring av oppgaver. De oppgavene som anbefales overført vil styrke fylkeskommunens mulighet til å lykkes som regional samfunnsutvikler. Forslaget vil desentralisere makt, tydeliggjøre politisk ansvar og utvikle fylkesdemokratiet.

Fylkesrådet peker på at fylkeskommunale oppgaver i stor grad påvirker folks hverdag, og i seg selv er de svært betydningsfulle. Samtidig avspeiler de i liten grad de politiske konflikt dimensjonene i det norske samfunnet. Ekspertutvalget er av den oppfatning av løsningen på disse utfordringene er å styrke det regionale folkevalgte nivået. På denne måten vil en større del av det som i dag er administrativt utførte oppgaver underlegges folkevalgt kontroll, samtidig som man får samordnet og koordinert virkemidlene bedre enn i dag.

Således mener fylkesrådet at dette både er en demokratireform og reform for bedre og mer effektiv styring.

Fylkesrådet mener at de oppgavene som er foreslått overført vil utvikle fylkeskommunen, og fylkesrådet er beredt til å ta ansvar for flere kontroversielle og politisk konfliktfylte saker. Dette vil gjøre Nordland fylkeskommune mer relevant og bedre i stand til sikre en helhetlig utvikling av fylket.

Fylkesrådet mener videre at det bør kunne utredes overføring av ytterligere oppgaver i tilfeller hvor oppgavene a) er tett knyttet til oppgaver som allerede er foreslått overført, b) er tett knyttet til oppgaver fylkeskommunene allerede har, og c) ellers er i henhold til de prinsipper ekspertutvalget har lagt til grunn.

Detaljene i forhold til hvor omfattende nye oppgaver og hvordan de skal løses skal ifølge departementet først avklares i senere prosesser. Departementet har sagt at dette vil bli gjort gjennom forskriftsendringer og statsbudsjettet. Man må derfor i det videre arbeidet med regionreformen vurdere nærmere detaljene innenfor hvert forslag.

Regionreformen kan, forutsatt en bred gjennomføring av ekspertutvalgets forslag, betegnes som en demokrati-, samordnings-, effektiviserings-, og nærhetsreform. Fylkesrådet mener utvalgets samlede forslag har potensial til at denne reformen kan nå disse målene. Men da er det viktig at Regjeringen og Stortinget evner å se sammenhengene mellom alle oppgavene og de ulike forvaltningsnivåene.

Fylkesrådet mener at vi bør få vite hva regjeringen vil gi oss. Dette er viktig for å kunne se helheten i regionreformen og være forberedt. Behandlingen i Stortinget bør derfor skje samlet, slik at det ikke blir en stykkevis og delt behandling av reformen, men at de ulike oppgavene ses i sammenheng.

Fylkesrådet mener også at økonomiske virkemidler som spillemidler og tilskuddsordninger bør overføres uten forutgående behandlinger i staten. Dette for å sikre at fylkeskommunen faktisk får et reelt regionalt handlingsrom og kan tilpasse bruken til regionens utfordringer og i tråd med regionale planer. For eksempel mener fylkesrådet at større regional innflytelse på innretning og fordeling av midler vil ha en positiv påvirkning på folkehelsen regionalt. Hvis oppgaver flyttes til fylkeskommunen kan dette bidra til et større fagmiljø, og det kan gi muligheter til en bedre helhetstenkning om helsefremming.

Dagens organisering av det offentlige ansvar for kunst og kulturfeltet består av mange og delvis uklare ansvars- og tildelingslinjer. Det er liten og ingen koordinering av behandling av søknader mellom de ulike leddene. Søknader behandles derfor på flere nivåer, regionalt og nasjonalt. En fullstendig overføring av oppgavene til regionalt nivå, vil derfor også bidra til en avbyråkratisering og effektivisering av søknadsbehandling.

Fylkesrådet mener at regional plan som verktøy må forsterkes, og deler derfor utvalgets vurdering på dette området. Sammen med en omfattende overføring av arbeidsoppgaver vil dette være viktige verktøy for å styre og utvikle Nordlandsamfunnet, og sikre fylkeskommunen myndighet i Nordlandssaker.

Fylkesrådet mener at det er positivt at utvalget foreslår en opprydding i forholdet mellom fylkesmannens oppgaver og fylkeskommunen. Blant annet har fylkesmannen ansvar for noen forhold innen folkehelsearbeidet som er av skjønsmessig karakter, f.eks. frisklivsentralene. Dette

sikrer at man unngår dobbeltroller og -arbeid. I tillegg er det helt avgjørende å nevne at ekspertutvalgets forslag også styrker fylkeskommunenes rolle ovenfor kommunene, gjennom blant annet å legge nye momenter til veiledningsansvaret (for eksempel klimatilpasning).

Fylkesrådet ser at det foreslås en omfattende overføring av ansvar innen klima- og miljøområdet. Dette vil avklare rollefordelingen mellom fylkesmannen og fylkeskommunen på god måte, og er i tråd med prinsippene til ekspertutvalget.

I denne sammenheng viser fylkesrådet til Nordland fylkesting sin uttalelse til «Forslag til endringer i naturmangfoldloven og vannforskriften» (FT-sak 188/2017) og anmoder igjen om at de foreslåtte endringene i arbeidet avventes og tas med i Stortingets helhetlige vurdering av regionreformen.

Kompetanse

Fylkesrådet ser at utvalget har foreslått at ansvar for oppgavene og virkemidlene knyttet til karriereveiledning flyttes til fylkeskommunene. Disse ivaretas og forvaltes i dag av Kompetanse Norge og NAV. Nordland fylkeskommune har allerede en godt utbygd struktur for karriereveiledning fordelt på ni karrieresentre rundt i fylket. Det er allerede bevilget midler til utvikling av en nasjonal digital karriereveileder over statsbudsjettet i 2018, og Nordland er invitert til å delta i det arbeidet.

Videregående skole må også kunne forventes å ta en større rolle som koordinator i hele opplæringsløpet hva gjelder yrkes- og utdanningsveiledning. Det er stor fokus på overgangen mellom grunnskolen og videregående skole. Det er behov for å styrke samhandlingen mellom grunnskole og videregående skole både på område skoleutvikling og yrkes- og utdanningsrådgivning.

Vel så viktig er det å få fokus på overgangen mellom videregående skole, og høyere utdanning. Det krever en ekstra innsats hva gjelder karriereveiledning slik at elevene både er studieforberedte og kan gjøre gode utdanningsvalg.

Videregående skole tar i dag et ansvar for samhandling gjennom frivillige avtaler. Tydeligere plassering av ansvar vil være med på å styrke dette arbeidet og kunne bidra til å styrke regionsamarbeidet.

Nordland har fått tilskudd til prosjekter for karriereveiledning og integreringstiltak etter søknad de siste årene. Hvis virkemidlene blir lagt til fylkene vil det frigi kapasitet slik at arbeidet kan fokuseres på regionale tilbud som gir god effekt for Nordland.

I dag har Fylkesmannen både veiledning og tilsynsansvar for grunnskolen. For å sikre gode overganger og økt gjennomføring ber Fylkesrådet om at fylkeskommunene overføres ansvaret for veiledning av skoleutvikling for hele den 13 årige opplæringen. Dette vil gi muligheter for å koble videregående skole og avgiverskolene i felles tiltak og veiledning for skoleutvikling.

Universiteter og høyskoler

Universitetene og høyskolene er viktigere institusjoner for regional utvikling. Høyskolene og universitetene er sentrale aktører for kunnskapsutvikling og viktige institusjoner for å løse samfunnsutfordringene. Institusjonene har stor grad av autonomi, og har selv ansvaret for

kvalitet i utdanning og forskning. Samtidig vil et godt samspill med regionene og samarbeid om felles utfordringer styrke institusjonenes muligheter for å nå målene om høyere kvalitet og bedre utnyttelse av kunnskap.

På den bakgrunn mener fylkesrådet at det vil være hensiktsmessig at det utredes nærmere hvordan man kan formalisere forholdet mellom regionene og de høyere utdanningsinstitusjonene i Norge.

Økonomi

Fylkesrådet er opptatt av at overføringen av økonomiske midler fra staten til fylkeskommunene gjenspeiler de regionale utfordringene. For å sikre at fylkeskommunen har kapasitet og kompetanse til å påta seg de nye oppgavene fra 2020 forutsettes det derfor at oppgavene som overføres fullfinansieres og at det etableres en god dialog med regionene. De økonomiske overføringene må minst tilsvare det som brukes av statlige midler på disse områdene i dag. Fylkesrådet ser at KS kan ha en rolle på overordnet nivå, men dette må suppleres med tett og god kontakt med den enkelte region. Reformen er ingen effektiviseringsreform, men først og fremst en demokratireform.

På generelt grunnlag mener derfor fylkesrådet at fylkeskommunen vil klare å løse de nye oppgavene så lenge disse avklares i god tid. Videre er fylkesrådet opptatt av at det legges opp til en prosess som sikrer fullfinansiering av oppgavene. Også i forbindelse med overføring av ansatte anser fylkesrådet det viktig å prioritere og avklare det rettslige rammeverket.

Skatt- og rammetilskudd

Skatt- og rammetilskudd er fylkeskommunene største inntektskilde. Rammetilskuddet er bygd opp av følgende hovedkomponenter:

- Innbyggertilskudd – kronebeløp per innbygger
- Utgiftsutjevning – omfordeling mellom fylkeskommunene basert på gitte objektive kriterier, her vil noen fylkeskommuner trekkes og få tillegg. I sum går dette i balanse (0).
- Tilskuddsdelen – dette er i hovedsak Nord-Norgetilskudd og Skjønnstilskudd, samt saker med særskilt fordeling (tabell c).

Kriterier for rammetilskudd endres jevnlig, men skal i utgangspunktet være objektivt. I de endringene som er foreslått i Ekspertutvalgets forslag, medfører dette at anslagsvis 23,5 mrd. kr vil kunne bli overført fylkeskommunene. Til sammenligning utgjorde rammetilskuddet for 2018 til fylkeskommunene 33,6 mrd. kr. Det er foreslått at disse inntektene skal inn i skatt- og rammetilskuddsmodellen (under «tilskuddsdelen», tabell c), men det åpnes også for øremerkede tilskudd og forvaltning av tilskuddsmidler som mulige løsninger. På lang sikt er det lite ønskelig at så store midler inngår i tilskuddsdelen. Etter en overgangsordning (fem år?) vil det være naturlig å legge dette på innbyggertilskuddet.

Utgiftsutjevningen vil bli påvirket av endringer i de objektive kriteriene som følge av denne oppgaveendringen fra stat til fylkeskommune. Fylkesrådet mener at det på nåværende tidspunkt vil være vanskelig å gi noen god vurdering av hvordan dette vil slå ut for fylkeskommunen. Det er derfor viktig at det i den videre prosessen legges opp til en tett

dialog.

Fylkesrådet mener at det bør vurderes om prinsippene knyttet til skatteinntektene til kommunene og fylkeskommunene bør endres. Spesielt mener fylkesrådet at endringer innen arealbeskatning, herunder energiutbygging, havbruk og mineralutvinning bør utredes nærmere.

Tilskuddsordninger

En svakhet er at utvalget sier lite om hvordan finansieringsprinsippene av tilskudd og spillemidler skal være. Det vil bli en betydelig skjevhet dersom befolkningstall legges til grunn for justering av rammetilskuddet og annen økonomisk fordeling. Dette vil bidra til svekkelse av distriktene og en sentralisering av virkemidlene som ikke er ønskelig. Fylkesrådet mener at staten i fordeling av spillemidler og andre statlige tilskudd, må vektlegge geografiske forskjeller og bosetningsstruktur, slik at midlene sikrer en samfunnsnyttig utvikling i distriktene.

Skal det være politisk interessant å forvalte tilskuddsordninger må disse innbefatte et regionalt handlingsrom. Tilskuddordninger kan ha en overordnet ramme eller mål som skal oppnås, men det må være et tydelig regionalt handlingsrom, slik at fylkeskommunen kan innrette disse i.h.t. regional politikk (strategier og regionale planer). Fylkeskommunen har i dag noen mindre tilskuddordninger der staten gjennom forskrift i så sterk grad styrer bruken av midlene at det i praksis ikke gir et reelt regionalt handlingsrom.

Det er derfor viktig at nye tilskuddsordninger fylkeskommunen overtar har et regionalt handlingsrom. Ved fordeling av midlene mellom fylkeskommunene må det tas tilstrekkelig hensyn til regionale forskjeller som bosettingsmønster og geografi, ikke kun til folketall.

Spillemidler

Fylkesrådet slutter seg til ekspertutvalgets råd om at ansvar for forvaltning av spillemidler i kultursektoren bør overføres til fylkeskommunene. Felles for overføringer av spillemidler og tilskuddsordninger er at de bør overføres uten forutgående behandlinger i staten, slik at det gis et reelt regionalt handlingsrom ved disponering av midlene.

Ekspertutvalget mener at fordelingen av spillemidlene bør endres slik at folketall og befolkningssammensetning tillegges høyere vekt. Fylkesrådet mener imidlertid at dette vil medføre sentralisering og en reell skjevhet i tilbudene til befolkningen. En faktor på areal eller en tilpasset faktor for spredt bosetting i kombinasjon med faktor for folketall, vil etter fylkesrådets mening gi et mer rettferdig utslag.

Fylkesrådet viser videre til at ekspertutvalget anbefaler at spillemidler til Den kulturelle skolesekken overføres fylkeskommunene. I tillegg anbefaler fylkesrådet at de ressursene og oppgaver som i dag ligger til Kulturtanken overføres fylkeskommunene. Slik fylkesrådet ser det, har fylkeskommunene utviklet, driftet og forvaltet ansvaret for DKS på en god måte, og kan ikke se at det er behov for en egen statsetat på området.

Kultur og museer

Når det gjelder kulturinstitusjoner og museer har utvalget foreslått at «Hovedstatsinstitusjoner» fortsatt skal finansieres av staten, mens «resten» overføres regionene. Slik utvalget har definert dette er institusjoner i Oslo innen kultursektoren «nasjonale» og de utenfor er «regionale». Akkurat på dette

området synes ikke utvalget å ha brukt sin ellers så klare og etterprøvbare logikk for oppgaveplassering.

Fylkesrådet anbefaler at kulturinstitusjoner og museer som har en «nasjonal funksjon» fortsatt skal (med-)finansieres av staten. Et system der institusjoner plasseres i.f.t. sin funksjon (nasjonal, regional eller lokal), og som er uavhengig av lokalisering vil være forutsigbart og innebære en likebehandling. Dette vil sikre at framtidige institusjoner med nasjonale funksjoner kan få statlig finansiering, mens de med primært lokal/regional funksjon får sine midler via fylkeskommunene.

Film

Eksempler på ytterligere oppgaver finnes for eksempel på filmfeltet. Filmfeltet er ikke omtalt av ekspertutvalget, og det god grunn til å implementere de prinsipielle linjene utvalget har trukket opp også på dette feltet. Dette er allerede godt forankret som en regional oppgave, og de regionale filmsentrene er en godt utviklet infrastruktur. Filmsentrene er et godt eksempel på regionalpolitisk prioritering av et felt, og dette vil ved regionalisering kunne sees tettere i sammenheng med andre satsinger. I tråd med dette bør regionale filmsentre og -fond styrkes, og overta deler av filminstituttets midler. En etablert struktur med god kunnskap om bransjen og det regionale næringslivet vil på den måten utnyttes bedre. Et samarbeid mellom regionene vil styrke feltet ytterligere. Fylkesrådet mener derfor at regional filmsatsing (kap. 334, post 73) burde kunne overføres fylkeskommunene.

Kulturminneforvaltning

Når det gjelder kulturminnefeltet foreslår ekspertutvalget at førstelinjeoppgavene *i hovedsak* skal overføres. Det samme gjelder *relevante* tilskuddsordninger. Fylkesrådet viser til at Prop 84 S «Ny inndeling av regionalt folkevalgt nivå» legger til grunn at Riksantikvarens rolle som direktorat skal rendyrkes. Etter prinsippene til utvalget bør også alle oppgaver overføres. En overføring av oppgavene innen kulturminnefeltet vil styrke regionene som samfunnsutviklere. Dette vil også tydeliggjøre ansvarsforholdet for kommuner og andre som arbeider opp mot kulturminnefeltet.

For å oppnå dette mener fylkesrådet at det er viktig å skape et tydelig skille mellom forvatningsnivåene. Det er derfor viktig at alle førstelinjeoppgaver og alle tilskuddsordninger innen kulturminnefeltet overføres fylkeskommunen.

Samferdsel

Fylkesrådet støtter utvalgets forslag om at fylkeskommunen overtar ansvaret for regioninterne togruter. For å kunne stimulere til økt bruk av kollektive reiser er det nødvendig å forbedre tilbudet og å forenkle reiseopplevelsen. Fylkesrådet mener at en aktør for både buss og tog vil forhindre parallellkjøringer og styrke korrespondansen. Det vil og legge til rette for felles billetteringsløsninger for å sikre enklere overganger.

Fylkesrådet mener at ved en ny vurdering av organiseringen av spesialisthelsetjenesten i Norge, bør det også vurderes hvordan helsereiser skal organiseres.

Fylkesrådet viser til at det legges fram en egen FT sak der det foreslås å starte opp samtaler med

Samferdselsdepartementet, med tanke på å overta de regionale FOT-rutene før 2020.

Når det gjelder regioninterne ferjesamband bør ferjen Bodø – Moskenes overtas av fylkeskommunen. Bakgrunnen for dette er at fylkeskommunen i dag drifter hurtigbåt og bussruter i Lofoten og til og fra området. Fylkeskommunen har også startet prosessen med å overta FOT-ruter. Muligheten for å kunne koordinere tilbudet med med fly, buss og hurtigbåt er derfor viktig. Lofoten er i en særstilling, der det etter fylkesrådets vurdering er hensiktsmessig å overføre ansvaret for denne fergeruten til fylkeskommunen.. Fylkesrådet mener at dette er i tråd med ekspertutvalgets fjerde prinsippet at *oppgaver som krever stor grad av koordinering/samordning, og/eller oppgaver som har store kontaktflater med hverandre, bør legges til samme forvaltningsorgan.*

Næring, forskning og innovasjon

Fylkesrådet viser til at fylkeskommunen er tiltenkt en sterkere rolle som samfunnsutvikler, og at dette på næringsfeltet innebærer et særlig ansvar for å utvikle regionale konkurransefortrinn. I dag er det rettet stor oppmerksomhet mot at denne rollen må fylles ved å koble næringspolitikken tettere til forsknings-, kompetanse og innovasjonspolitikken, og at det i denne sammenheng vil være nødvendig å regionalisere så mye av politikktutforming som mulig for å nå nasjonale verdiskapingsmål.

Ekspertutvalget anbefaler at fylkeskommunene får større mulighet til å tilpasse næringsrettet FoU til regionale muligheter gjennom å overføre FoU-virkemidler til fylkeskommunene. Næringsrettet FoU krever ofte FoU-infrastruktur i form av laboratorier, testfasiliteter, forskningsfartøy mm. Dersom universitetene skal være i stand til å ta på seg næringsrettede FoU-oppgaver, må de også ha infrastruktur for å kunne gjennomføre oppdragene. Fylkesrådet ber derfor om at deler av Forskningsrådets infrastrukturmidler overføres til fylkeskommunene.

Ekspertutvalget foreslår flere tiltak innen næringspolitikken som skal bidra til å styrke fylkeskommunens rolle som regional utviklingsaktør. Fylkesrådet vil imidlertid påpeke at fylkeskommunen må få en sterkere rolle overfor Innovasjon Norge enn det forslaget innebærer. Fylkesrådet støtter at hele Sivas virksomhet overtas av fylkeskommunene. På hvilken måte dette skal gjennomføres må man komme tilbake til.

Ressursforvaltning

Fylkesrådet ser at ekspertutvalget har gått igjennom områdene akvakultur, mineralutvinning og utbygging av kraftressurser og vurdert oppgavefordelingen generelt og fylkeskommunenes rolle på disse områdene.

Fylkesrådet mener at fylkeskommunen må få et større samlet forvaltningsansvar innen havbruk. Dette innebærer større myndighet i forbindelse med behandling av akvakultursøknader.

Fylkesrådet vil påpeke at utvalget her ikke har vært konsistent i forhold til en av sine egne retningslinjer, nemlig den som sier at «Oppgaver som krever stor grad av samordning, og/eller oppgaver som har store kontaktflater med hverandre, bør legges til samme forvaltningsorgan». Fylkeskommunen er i høyeste grad et koordineringsorgan i akvakultursaker med stor kontaktflate med andre myndigheter.

Fylkesrådet viser til at alle tillatelser til uttak av mineraler, metaller, sand, grus og pukk gis i dag av statlige myndigheter eller direktorat som har fått delegert denne myndigheten. For undersjøiske forekomster av skjellsand, sand og grus er imidlertid myndighet til å gi tillatelse til undersøkelse og uttak delegert til fylkeskommunene. I tillegg til myndighet til å gi tillatelse til undersøkelser og uttak av undersjøiske forekomster av skjellsand, sand og grus bør fylkeskommunene også få delegert myndighet for tilsvarende ressurser på land, f.eks sand, grus og pukk. Sand, grus og pukk er i antall det desidert største området når det gjelder uttak og drift på mineralske ressurser vi har på regionalt nivå, og en overføring av myndighet på dette feltet vil styrke den regionale samordningen.

Fiskerihavner

Fylkesrådet mener det er knyttet stor økonomisk usikkerhet rundt forslaget om at fylkeskommunene skal overta fiskerihavnene. Definisjonen fiskerihavn er svært bred og det finnes ulike typer, fra en vorr i ei stø, til store anlegg som fiskerihavnen på Andenes. Kystverket er i dag ansvarlig for grunnleggende infrastruktur som skjerming av utsatte innseilinger, nyanlegg, vedlikehold av moloer og utdyping av havneområder. Fylkesrådet er bekymret for å overta dette ansvaret dersom det ikke følger nok penger med, jf. forvaltningsreformen i 2010 der vi overtok øvrige riksveger med et stort vedlikeholdsetterslep.

I FT-sak 004/2018 vedtok Fylkestinget en uttalelse hvor fylkestinget uttrykker skepsis til det foreliggende forslag om å overføre ansvaret for forvaltning, utbygging og drift for fiskerihavneanlegg til de nye regionene. Det står blant annet «*Nordland fylkesting ber Stortinget beholde fiskerihavnene i statlig regi med Kystverket som forvalter av ansvaret for planlegging, utbygging, drift og vedlikehold.*»

Nordområdene og internasjonalisering

Ekspertutvalget understreker at fylkene i nord skal bli enda tyngre premissleverandører i nordområdepolitikken. To konkrete grep løftes frem. For det første skal regionene få større innflytelse i Arktisk råd. For det andre skal halvparten av utenriksdepartementets Arktis 2030-midler fordeles av fylkene i nord. Forslaget er at ett av fylkene i nord skal håndtere midlene. Det er et forslag som vil bryte med logikken i regionreformen.

Nærhet til beslutningene må også gjelde i nordområdepolitikken. Fylkene i nord må derfor få tilført nordområdemidler som sikrer at virkemiddelbruken kan tilpasses våre regionale utfordringer.

I et internasjonalt og eksportrettet fylke som Nordland har fylkeskommunen en lang tradisjon for internasjonalt arbeid. Internasjonalisering i de nye regionene vil ha økende betydning for bærekraftig vekst og utvikling.

Globale utfordringer krever felles innsats og strategisk prosjektsamarbeid. Dette kan også skje gjennom deltakelse i internasjonale paraplyorganisasjoner og i bi-lateralt samarbeid med regioner ute. Eksempelvis er Barentssamarbeidet en integrert del av arbeidet rundt å skape et stabilt og demokratisk Europa, og essensielt for å løse felles utfordringer på tvers av landegrensene i Barentsområdet. Barentssamarbeidets viktigste byggekloss er nettopp det

gode og langvarige samarbeidet mellom regionene.

Samarbeidet mellom norske og russiske regioner i nord er spesielt viktig i en tid hvor det sikkerhetspolitiske bildet er mer utfordrende enn på lang tid.

Internasjonalt arbeid bør derfor fortsatt være en integrert del av regionens oppgave knyttet til rollen som samfunnsaktør og arbeid innenfor næringsutvikling, samferdsel, utdanning, kultur, miljø og folkehelse, samt ungdomspolitisk arbeid og -utveksling.

Regionens rolle som internasjonal tilrettelegger, døråpner, nettverksbygger, deltaker, lobbyist og medfinansør, vil være enda viktig fremover. Internasjonale kontakter og samarbeidsarenaer på politisk og administrativt nivå må videreutvikles der dette kan styrke aktører i regionen ut fra et tripple helix perspektiv.

Kunnskap er internasjonal, og vi må ta inn over oss det som skjer faglig, politisk og kulturelt også utenfor Norge. Gjennom at regionen legger til rette for deltakelse i internasjonale programmer som f.eks. Horisont 2020, Erasmus+, Interreg og andre EU programmer, samt EØS-midlene, vil aktører i regionen ha tilgang til ledende internasjonale fagmiljøer og erfaringer. Dette kan gi synergieffekter på ens egen kjernevirksomhet, og være positivt for videre utvikling av sirkulær økonomi i regionen.

Internasjonalt samarbeid kan også være en stor faglig inspirasjon og gi motivasjon.

Norske regioner kan også bidra med sin kunnskap, verdier og grunnleggende demokratiske holdninger i forhold til samarbeidspartnere ute. Derfor har vi Barentssekretariatet i nord, og fylkeskommunene i Nord-Norge har et felles Europakontor i Brussel, som nettopp arbeider med viktige rammebetingelser for regionene og næringslivet i regionene.

Fylkesrådet understreker derfor fylkeskommunenes viktige ansvar for internasjonalisering, og ønsker en videre utredning av ytterligere oppgaver og ansvar til fylkeskommunene på dette feltet.

Sykehus

Ekspertutvalget foreslår å vurdere sykehusenes organisering på nytt, og at en fylkeskommunal modell da bør inngå i vurderingen. Framtidig organisering av det statlige eierskapet av sykehusene er nylig vurdert av et offentlig utvalg, men overføring av ansvaret til fylkeskommunene inngikk ikke i mandatet til utvalget. I et faglig grunnlagsnotat til utvalget har professor ved avdeling for helseledelse og helseøkonomi på UiO, Terje P. Hagen (også leder av ekspertutvalget) likevel drøftet dette:

«Dagens fylkeskommuner er for små til å styre sykehusene. En modell basert på 9-11 regioner kan klare det, men også denne modellen vil ha sterke og svake sider. Styrken vil være direkte folkevalgt styring og mulighetene til å variere skattesatsen til at eventuelle lokale ønsker om høyere tilbud reflekteres gjennom høyere beskatning. Svakheterne vil være at det må etableres overføringsordninger mellom regionene for å finansiere opp universitetssykehusene eller at universitetssykehusene eventuelt må gis særskilte tilskudd fra staten.»

Ekspertutvalget er på sin side av den oppfatning at de nye fylkeskommunene i lys av sin størrelse vil kunne håndtere eierskapet til spesialisthelsetjenesten. På den bakgrunn mener fylkesrådet at det vil være hensiktsmessig med en utredning av en overføring sykehusene til det regionale nivået.

Barnevern

Fylkeskommunene vil etter regionreformen ha et befolkningsgrunnlag som legger til rette for god kapasitet og kompetanse til å utvikle og drive tjenestene som i dag ligger hos Bufetat. At fylkeskommunene overtar ansvaret for disse oppgavene vil innebærer at tjenesten ivaretas nærmere kommunene og innbyggerne.

Ekspertutvalget påpeker at:

«barnevernet står overfor store utfordringer, både på statlig, men særlig på kommunalt nivå og i samhandlingen mellom nivåene. Utfordringene knytter seg blant annet til en kommunestruktur som også etter kommunereformen har svært mange små kommuner. Dette gir stor risiko for at kommunene ikke har tilstrekkelig kapasitet og kompetanse til å gi et forsvarlig tilbud til barn som trenger det. Dette har blant annet gitt seg uttrykk i et svært omfattende interkommunalt samarbeid, og at kommunen i økende grad har brukt private aktører for å utføre de lovpålagte oppgavene. Det er også kommuner som ikke har interkommunale samarbeid og der det er mindre enn et årsverk i kommunen som jobber med barnevern. Evalueringen av forvaltningsreformen i barnevernet viste også at det er store samhandlingsutfordringer mellom stat og kommune.»

På den bakgrunn ber fylkesrådet om at det utredes om det samlede ansvaret for barnevernet bør plasseres hos fylkeskommunene.

Brann og ulykkesberedskap

En av oppgavene regionene skal påta seg er å samordnet offentlig innsats. Fylkeskommunen skal fungere som et bindeledd mellom forvaltningsnivåene og samordne, og forplikte, ulike sektormyndigheter.

Fylkesrådet mener derfor at det også bør bli utredet en overføring av regionalt koordineringsansvar for brann- og ulykkesberedskap.

Arbeidsmarkedstiltak

Utvalgets vurdering av at kompetansepolitikken må sees i en mye større sammenheng er viktig. Det er svakt at utvalget ikke har utredet det arbeidet NAV gjør innen arbeidsmarkedstiltak. Utvalget har berørt tematikken, men ikke gitt dette noe særlig oppmerksomhet.

Riksrevisjonen offentliggjort nylig forvaltningsrapporten om arbeidsmarkedstiltak i NAV. Et av hovedfunnene er at 75 prosent av personene med nedsatt arbeidsevne som ikke er i et arbeidsforhold før de startet på arbeidsmarkedstiltak, var uten registrert jobb ett år etter at de avsluttet tiltaket.

En stor andel er ikke kommet i arbeid tross omfattende ressursbruk. Bedre tilrettelegging og oppfølging ville gjort det mulig å få flere i arbeid, konkluderer riksrevisor Per-Kristian Foss. Fylkesrådet mener at det å inkludere arbeidsmarkedstiltak i fylkeskommunens oppgaver vil kunne formalisere fylkeskommunenes ansvar for å kartlegge regionale kompetansebehov, og for å formidle behovet til tilbyderne av utdanning og opplæring. Av den grunn bør dette utredes.

Arbeidsgiverpolitikk

Fylkesrådet er enig med ekspertutvalget i at en oppgaveoverføring forutsetter en god håndtering av de ansatte og dialog med de tillitsvalgte.

Ekspertutvalget foreslår overføring av oppgaver fra stat til fylkeskommune, og med det også overføring av ansvar som vil berøre hele eller deler av statlige institusjoner/ arbeidsplasser. I denne forbindelse påpeker fylkesrådet at det er viktig å prioritere og avklare det rettslige rammeverket rundt overføring av ansatte. En overføring av oppgaver, ansvar og ansatte fra statlig sektor til kommunal sektor vil kunne innebære en virksomhetsoverdragelse etter arbeidsmiljøloven kap 16. Det som ikke anses som eventuell virksomhetsoverdragelse, må avklares rettslig.

Det er videre viktig i en omfattende omstillingsprosess å ivareta de menneskelige ressursene og arbeidsmiljøet, både for de statlige og fylkeskommunale arbeidsgivere. For å nå målene om en vellykket omstilling bør arbeidsgiverne ha fokus på tiltak for arbeidsmiljø og kulturbygging.

Konsekvenser for Nordland fylkeskommune

Sakens konsekvenser kan bli meget omfattende, avhengig av hvilke nye oppgaver som overføres. Saksfremlegget redegjør for forventede konsekvenser for Nordland fylkeskommune.

Ut over dette har saken ingen andre konsekvenser for likestilling, miljø/klima, folkehelse, universell utforming, samfunnsansvar ved anskaffelser og evt. andre relevante forhold.

Fylkesrådets innstilling til vedtak

Nordland fylkesting uttaler følgende til «Rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene»:

1. Nordland fylkesting i Nordland er i hovedsak enig i de prinsipper og vurderinger som ekspertutvalget har lagt til grunn i sin rapport for overføring av oppgaver.
2. De oppgavene som anbefales overført vil styrke fylkeskommunens mulighet til å lykkes som regional samfunnsutvikler. Forslaget vil desentralisere makt, tydeliggjøre politisk ansvar og utvikle fylkesdemokratiet til det beste for innbyggerne, og føre til bedre og mer effektiv forvaltning av virkemidler.
3. Nordland fylkesting ber om en samlet behandling av saken i Stortinget, slik at det ikke blir en stykkevis og delt behandling av reformen, men at de ulike oppgavene ses i sammenheng.
4. Nordland fylkesting forutsetter at det legges opp til en prosess som sikrer fullfinansiering av de oppgavene som overføres. Det må også sikres at fylkeskommunen har kompetanse til å påta seg de nye oppgavene fra 2020.

5. Nordland fylkesting vil i tillegg understreke følgende:
- a. Kulturinstitusjoner og museer som har en «*nasjonal funksjon*» skal fortsatt finansieres av staten. Et system der institusjoner plasseres i forhold til sin funksjon (nasjonal, regional eller lokal), og som er uavhengig av lokalisering vil være forutsigbart og innebære en likebehandling.
  - b. Fylkeskommunene har utviklet, driftet og forvaltet Den kulturelle skolesekken (DKS) på en god måte. Spillemidler til DKS og Kulturtankens ressurser og oppgaver i tilknytning til forvaltning og utvikling av DKS bør overføres fylkeskommune.
  - c. Nærhet til beslutningene må også gjelde i nordområdepolitikken. Fylkene i nord må derfor få tilført nordområdemidler som sikrer at virkemiddelbruken kan tilpasses våre regionale utfordringer.
  - d. Nordland fylkesting ber om at staten i fordeling av spillemidler og andre statlige tilskudd, vektlegger geografiske forskjeller og bosetningsstruktur, slik at midlene sikrer en samfunnsnyttig utvikling i distriktene.
  - e. Nordland fylkesting ber om at fergesambandet Bodø-Moskenes overføres fylkeskommunen.
  - f. Nordland fylkesting viser til FT-sak 004/2018, hvor fylkestinget ber Stortinget beholde fiskerihavnene i statlig regi med Kystverket som forvalter av ansvaret for planlegging, utbygging, drift og vedlikehold.
  - g. Nordland fylkesting ber om at det sammen med overføring av næringsrettede FoU-midler, overføres FoU-infrastrukturmidler for å sette universitetene i stand til å gjennomføre regionale næringsrettede FoU-opdrag.
  - h. Nordland fylkesting vil be om en nærmere redegjørelse for hvordan overtakelse av Sivas eiendomsselskap Siva Eiendom Holding kan gjennomføres samtidig som fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler ivaretas på en best mulig måte.
  - i. Nordland fylkesting vil be om at fylkeskommunen får et større samlet forvaltningsansvar innen havbruk.
  - j. Nordland fylkesting ber om at veilederansvaret for skoleutvikling i grunnopplæringen overføres fra Fylkesmannen og til Fylkeskommunene
  - k. Nordland fylkesting ber om at alle førstelinjeoppgaver og alle tilskuddordninger innen kulturminnefeltet overføres fylkeskommunen.
  - l. Nordland fylkesting viser til uttalelse til «Forslag til endringer i naturmangfoldloven og vannforskriften» (FT-sak 188/2017) og anmoder igjen om at de foreslåtte endringene i arbeidet avventes og tas med i Stortingets helhetlige vurdering av regionreformen.
  - m. Nordland fylkesting understreker fylkeskommunenes viktige ansvar for internasjonalisering, og ønsker en videre utredning av ytterligere oppgaver og ansvar til fylkeskommunene på dette feltet.
  - n. Nordland fylkesting mener spørsmålet om organiseringen av sykehusene bør vurderes på nytt, der en fylkeskommunal modell inkluderes i utredningen.
  - o. Nordland fylkesting ber om at det utredes om det samlede ansvaret for barnevernet bør plasseres hos fylkeskommunene.
  - p. Nordland fylkesting ber om at det blir utredet en overføring av regionalt koordineringsansvar for brann- og ulykkesberedskap.
  - q. Nordland fylkesting mener at det bør utredes om oppgavene som tilligger NAV innen arbeidsmarkedstiltak skal overføres til fylkeskommunene.
  - r. Nordland fylkesting ber om at det utredes nærmere hvordan man kan formalisere forholdet mellom regionene og de høyere utdanningsinstitusjonene i Norge.
  - s. Nordland fylkesting ber om at det vurderes om prinsippene knyttet til

skatteinntektene til kommunene og fylkeskommunene bør endres. Spesielt mener fylkestinget at endringer innen arealbeskatning, herunder energiutbygging, havbruk og mineralutvinning bør utredes nærmere.

- t. Nordland fylkesting ber om at regionale filmsentre og -fond styrkes, og at statlige midler til film som forvaltes av Norsk filminstitutt, fordeles til regionene.
- u. Nordland fylkesting ber om å få overført myndighet til å gi tillatelser til uttak av mineraler, metaller, sand, grus og pukk.
- v. Nordland fylkesting foreslår at det utredes overføring av ytterligere oppgaver i tilfeller hvor oppgavene a) er tett knyttet til oppgaver som allerede er foreslått overført, b) er tett knyttet til oppgaver fylkeskommunene allerede har, og c) ellers er i henhold til de prinsipper ekspertutvalget har lagt til grunn.

Bodø den 10.04.2018

Tomas Norvoll
fylkesrådsleder
sign

10.04.2018 Fylkesrådet

Innstilling fra Fylkesrådet

Fylkesrådets innstilling enstemmig vedtatt

16.04.2018 Fylkestinget

Innstillingen fra komite for plan og økonomi ble lagt frem av saksordfører Anne-Lise Evjen Lillegård, Ap:

Nordland fylkesting uttaler følgende til «Rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene»:

1. Nordland fylkesting i Nordland er i hovedsak enig i de prinsipper og vurderinger som ekspertutvalget har lagt til grunn i sin rapport for overføring av oppgaver.
2. De oppgavene som anbefales overført vil styrke fylkeskommunens mulighet til å lykkes som regional samfunnsutvikler. Forslaget vil desentralisere makt, tydeliggjøre politisk ansvar og utvikle fylkesdemokratiet til det beste for innbyggerne, og føre til bedre og mer effektiv forvaltning av virkemidler.
3. Nordland fylkesting ber om en samlet behandling av saken i Stortinget, slik at det ikke blir en stykkevis og delt behandling av reformen, men at de ulike oppgavene ses i sammenheng.
4. Nordland fylkesting forutsetter at det legges opp til en prosess som sikrer fullfinansiering av de oppgavene som overføres. Det må også sikres at fylkeskommunen har kompetanse til å påta seg de nye oppgavene fra 2020.
5. Nordland fylkesting vil i tillegg understreke følgende:

- a. Kulturinstitusjoner og museer som har en «nasjonal funksjon» skal fortsatt finansieres av staten. Et system der institusjoner plasseres i forhold til sin funksjon (nasjonal, regional eller lokal), og som er uavhengig av lokalisering vil være forutsigbart og innebære en likebehandling.
- b. Fylkeskommunene har utviklet, driftet og forvaltet Den kulturelle skolesekken (DKS) på en god måte. Spillemidler til DKS og Kulturtankens ressurser og oppgaver i tilknytning til forvaltning og utvikling av DKS bør overføres fylkeskommune.
- c. Nærhet til beslutningene må også gjelde i nordområdepolitikken. Fylkene i nord må derfor få tilført nordområdemidler som sikrer at virkemiddelbruken kan tilpasses våre regionale utfordringer.
- d. Nordland fylkestaking ber om at staten i fordeling av spillemidler og andre statlige tilskudd, vektlegger geografiske forskjeller og bosetningsstruktur, slik at midlene sikrer en samfunnsnyttig utvikling i distriktene.
- e. Nordland fylkestaking ber om at fergesambandet Bodø-Moskenes overføres fylkeskommunen.
- f. Nordland fylkestaking viser til FT-sak 004/2018, hvor fylkestinget ber Stortinget beholde fiskerihavnene i statlig regi med Kystverket som forvalter av ansvaret for planlegging, utbygging, drift og vedlikehold.
- g. Nordland fylkestaking ber om at det sammen med overføring av næringsrettede FoU-midler, overføres FoU-infrastrukturmidler for å sette universitetene i stand til å gjennomføre regionale næringsrettede FoU-oppdrag.
- h. Nordland fylkestaking vil be om en nærmere redegjørelse for hvordan overtakelse av Sivas eiendomsselskap Siva Eiendom Holding kan gjennomføres samtidig som fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler ivaretas på en best mulig måte.
- i. Nordland fylkestaking vil be om at fylkeskommunen får et større samlet forvaltningsansvar innen havbruk.
- j. Nordland fylkestaking ber om at veilederansvaret for skoleutvikling i grunnopplæringen overføres fra Fylkesmannen og til Fylkeskommunene
- k. Nordland fylkestaking ber om at alle førstelinjeoppgaver og alle tilskuddordninger innen kulturminnefeltet overføres fylkeskommunen.
- l. Nordland fylkestaking viser til uttalelse til «Forslag til endringer i naturmangfoldloven og vannforskriften» (FT-sak 188/2017) og anmoder igjen om at de foreslåtte endringene i arbeidet avventes og tas med i Stortingets helhetlige vurdering av regionreformen.
- m. Nordland fylkestaking understreker fylkeskommunenes viktige ansvar for internasjonalisering, og ønsker en videre utredning av ytterligere oppgaver og ansvar til fylkeskommunene på dette feltet.
- n. Nordland fylkestaking mener spørsmålet om organiseringen av sykehusene bør vurderes på nytt, der en fylkeskommunal modell inkluderes i utredningen.
- o. Nordland fylkestaking ber om at det utredes om det samlede ansvaret for barnevernet bør plasseres hos fylkeskommunene.
- p. Nordland fylkestaking ber om at det blir utredet en overføring av regionalt koordineringsansvar for brann- og ulykkesberedskap.
- q. Nordland fylkestaking mener at det bør utredes om oppgavene som tilligger NAV innen arbeidsmarkedstiltak skal overføres til fylkeskommunene.
- r. Nordland fylkestaking ber om at det utredes nærmere hvordan man kan formalisere forholdet mellom regionene og de høyere utdanningsinstitusjonene i Norge.
- s. Nordland fylkestaking ber om at det vurderes om prinsippene knyttet til

skatteinntektene til kommunene og fylkeskommunene bør endres. Spesielt mener fylkestinget at endringer innen arealbeskatning, herunder energiutbygging, havbruk og mineralutvinning bør utredes nærmere.

- t. Nordland fylkesting ber om at regionale filmsentre og -fond styrkes, og at statlige midler til film som forvaltes av Norsk filminstitutt, fordeles til regionene.
- u. Nordland fylkesting ber om å få overført myndighet til å gi tillatelser til uttak av mineraler, metaller, sand, grus og pukk.
- v. Nordland fylkesting foreslår at det utredes overføring av ytterligere oppgaver i tilfeller hvor oppgavene a) er tett knyttet til oppgaver som allerede er foreslått overført, b) er tett knyttet til oppgaver fylkeskommunene allerede har, og c) ellers er i henhold til de prinsipper ekspertutvalget har lagt til grunn.

Dagfinn Olsen, Frp, fremmet Frps helhetlige forslag fra komiteen:

Nordland fylkesting ønsker ikke en overføring av nye oppgaver til fylkeskommunene.

Fylkeskommunen og regioner har ikke tilstrekkelig legitimitet som selvstendig forvaltningsnivå.

Fylkeskommunen og regioner har vært, og er, et unødvendig og fordyrende ledd i den offentlige forvaltning. Fylkeskommunene og regioner som selvstendig forvaltningsnivå bør legges ned, og oppgavene fordeles mellom kommunene, staten og private.

Votering i plenum

Frps forslag fikk 5 stemme og falt (5Frp).

Komiteinnstillinga punktene 1-5 vedtatt mot 5 stemmer (5Frp).

Komiteinnstillinga punktene 5 A, B, C, D, G og K vedtatt mot 5 stemmer (5Frp).

Komiteinnstillinga punkt 5 E vedtatt mot 17 stemmer (5Frp, 1MDG, 2V og 9H).

Komiteinnstillinga punkt 5 F vedtatt mot 9 stemmer (9H).

Komiteinnstillinga punktene 5 H, I, L, M, O, Q, T og U vedtatt mot 14 stemmer (5Frp og 9H).

Komiteinnstillinga punktene 5 J, N, P, R, S vedtatt mot 16 stemmer (5Frp, 9H og 2V).

Komiteinnstillinga punkt 5 V vedtatt mot 15 stemmer (5Frp, 9H og 1MDG).

FT 072/2018

Vedtak

Nordland fylkesting uttaler følgende til «Rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene»:

1. Nordland fylkesting i Nordland er i hovedsak enig i de prinsipper og vurderinger som ekspertutvalget har lagt til grunn i sin rapport for overføring av oppgaver.
2. De oppgavene som anbefales overført vil styrke fylkeskommunens mulighet til å lykkes som regional samfunnsutvikler. Forslaget vil desentralisere makt, tydeliggjøre politisk ansvar og utvikle fylkesdemokratiet til det beste for innbyggerne, og føre til bedre og mer effektiv forvaltning av virkemidler.
3. Nordland fylkesting ber om en samlet behandling av saken i Stortinget, slik at det ikke blir en stykkevis og delt behandling av reformen, men at de ulike

oppgavene ses i sammenheng.

4. Nordland fylkesting forutsetter at det legges opp til en prosess som sikrer fullfinansiering av de oppgavene som overføres. Det må også sikres at fylkeskommunen har kompetanse til å påta seg de nye oppgavene fra 2020.
5. Nordland fylkesting vil i tillegg understreke følgende:
  - a. Kulturinstitusjoner og museer som har en «nasjonal funksjon» skal fortsatt finansieres av staten. Et system der institusjoner plasseres i forhold til sin funksjon (nasjonal, regional eller lokal), og som er uavhengig av lokalisering vil være forutsigbart og innebære en likebehandling.
  - b. Fylkeskommunene har utviklet, driftet og forvaltet Den kulturelle skolesekken (DKS) på en god måte. Spillemidler til DKS og Kulturtankens ressurser og oppgaver i tilknytning til forvaltning og utvikling av DKS bør overføres fylkeskommune.
  - c. Nærhet til beslutningene må også gjelde i nordområdepolitikken. Fylkene i nord må derfor få tilført nordområdemidler som sikrer at virkemiddelbruken kan tilpasses våre regionale utfordringer.
  - d. Nordland fylkesting ber om at staten i fordeling av spillemidler og andre statlige tilskudd, vektlegger geografiske forskjeller og bosetningsstruktur, slik at midlene sikrer en samfunnsnyttig utvikling i distriktene.
  - e. Nordland fylkesting ber om at fergesambandet Bodø-Moskenes overføres fylkeskommunen.
  - f. Nordland fylkesting viser til FT-sak 004/2018, hvor fylkestinget ber Stortinget beholde fiskerihavnene i statlig regi med Kystverket som forvalter av ansvaret for planlegging, utbygging, drift og vedlikehold.
  - g. Nordland fylkesting ber om at det sammen med overføring av næringsrettede FoU-midler, overføres FoU-infrastrukturmidler for å sette universitetene i stand til å gjennomføre regionale næringsrettede FoU-oppdrag.
  - h. Nordland fylkesting vil be om en nærmere redegjørelse for hvordan overtakelse av Sivas eiendomsselskap Siva Eiendom Holding kan gjennomføres samtidig som fylkeskommunens rolle som samfunnsutvikler ivaretas på en best mulig måte.
  - i. Nordland fylkesting vil be om at fylkeskommunen får et større samlet forvaltningsansvar innen havbruk.
  - j. Nordland fylkesting ber om at veilederansvaret for skoleutvikling i grunnopplæringen overføres fra Fylkesmannen og til Fylkeskommunene
  - k. Nordland fylkesting ber om at alle førstelinjeoppgaver og alle tilskuddordninger innen kulturminnefeltet overføres fylkeskommunen.
  - l. Nordland fylkesting viser til uttalelse til «Forslag til endringer i naturmangfoldloven og vannforskriften» (FT-sak 188/2017) og anmoder igjen om at de foreslåtte endringene i arbeidet avventes og tas med i Stortingets helhetlige vurdering av regionreformen.
  - m. Nordland fylkesting understreker fylkeskommunenes viktige ansvar for internasjonalisering, og ønsker en videre utredning av ytterligere oppgaver og ansvar til fylkeskommunene på dette feltet.
  - n. Nordland fylkesting mener spørsmålet om organiseringen av sykehusene bør vurderes på nytt, der en fylkeskommunal modell inkluderes i utredningen.
  - o. Nordland fylkesting ber om at det utredes om det samlede ansvaret for barnevernet bør plasseres hos fylkeskommunene.
  - p. Nordland fylkesting ber om at det blir utredet en overføring av regionalt

- koordineringsansvar for brann- og ulykkesberedskap.
- q. Nordland fylkesting mener at det bør utredes om oppgavene som tilligger NAV innen arbeidsmarkedstiltak skal overføres til fylkeskommunene.
  - r. Nordland fylkesting ber om at det utredes nærmere hvordan man kan formalisere forholdet mellom regionene og de høyere utdanningsinstitusjonene i Norge.
  - s. Nordland fylkesting ber om at det vurderes om prinsippene knyttet til skatteinntektene til kommunene og fylkeskommunene bør endres. Spesielt mener fylkestinget at endringer innen arealbeskatning, herunder energiutbygging, havbruk og mineralutvinning bør utredes nærmere.
  - t. Nordland fylkesting ber om at regionale filmsentre og -fond styrkes, og at statlige midler til film som forvaltes av Norsk filminstitutt, fordeles til regionene.
  - u. Nordland fylkesting ber om å få overført myndighet til å gi tillatelser til uttak av mineraler, metaller, sand, grus og pukk.
  - v. Nordland fylkesting foreslår at det utredes overføring av ytterligere oppgaver i tilfeller hvor oppgavene a) er tett knyttet til oppgaver som allerede er foreslått overført, b) er tett knyttet til oppgaver fylkeskommunene allerede har, og c) ellers er i henhold til de prinsipper ekspertutvalget har lagt til grunn.

Vedlegg

Tittel	DokID
Høring av rapport fra ekspertutvalget som har vurdert nye oppgaver til fylkeskommunene - høringsfrist 09.05.2018	986742
Regionreformen - Desentralisering av oppgaver fra staten til fylkeskommunene	991808